

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ АРХЕОГРАФІЇ
ТА ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА ім. М. ГРУШЕВСЬКОГО

**Методичні рекомендації до оформлення
тексту і приміток у виданні
“УКРАЇНСЬКИЙ АРХЕОГРАФІЧНИЙ
ЩОРІЧНИК”**

Київ – 2005

У брошурі узагальнено основні вимоги, які застосовуються до видання “Український археографічний щорічник. Нова серія”, щодо впорядкування приміток і тексту. У чотирьох розділах – оформлення тексту, публікацій джерел, бібліографії та архівних посилань – зібрано найголовніші засади, які допоможуть авторам і редакторам у зовнішньому оформленні книжки.

Для авторів Щорічника, редакторів, коректорів, усіх, хто цікавиться українською поліграфією.

Упорядник
Ярослав Федорук

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
I. УНІФІКАЦІЯ ТЕКСТУ	7
Заголовки статей	7
Скорочення “рік”, “роки”, “століття”	7
Вживання тире без пробілів	7
Вживання тире з пробілами	7
Інтервал у тексті статей	8
Вставка автором статті свого уточнення в цитату з джерела або літератури	8
Вживання одного знака № для означення кількох номерів	8
Місце для номера примітки в тексті	8
Вживання лапок і апострофа	9
Назви місяців	9
II. ПУБЛІКАЦІЯ ДЖЕРЕЛ, КОМЕНТУВАННЯ	10
III. БІБЛІОГРАФІЯ	11
1. Загальні зауваження	11
2. Оформлення бібліографії	12
і) книжка одного автора	12
ii) багатотомне видання одного автора	12
iii) повторне видання книжки	13
iv) видання перекладів	13
v) книжка одного і того самого автора, що має дві назви	13
vi) збірники джерел і статей, що мають дві назви	13
vii) хроніки, літописи, щоденники та інші джерела, друковані у серійних виданнях	14
viii) збірники джерел	14
ix) багатотомні видання джерел	14
x) наукові збірники	14
xi) матеріали, тези конференцій	15
xii) статті з багатотомного видання або в науковому збірнику	15
xiii) статті в газетах	15

xiv) статті в журналах	15
xv) статті в енциклопедіях, словниках	16
xvi) монографії, видані на правах рукопису	16
xvii) автореферати дисертацій	16
xviii) дисертації	16
xix) довідкова література, бібліографічні покажчики	16
IV. АРХІВНІ ПОСИЛАННЯ	17

ПЕРЕДМОВА

У 1994 р. до часопису “Україна в минулому” зайшов якийсь один автор зі статтею з історії Миргородського керамічного технікуму. Молодий чоловік, років 30–35, подав матеріал, де – що впадало в очі! – примітки були оформлені за стандартом кінця 60-х років. Коли ми поцікавилися, як це можливо, відповідь була досить плутаною: мовляв, він учився в аспірантурі в Москві, стаття була писана спочатку російською мовою, а друкарка-редакторка, старої генерації людина, перекладаючи текст українською одразу на машинку, примітки оформляла так, як уміла – саме за стандартом кінця 60-х років. Не вдовольнившись таким поясненням і відіславши цей матеріал на рецензію до відомого полтавського мистецтвознавця Віталія Ханка, ми несподівано отримали відповідь, що це була його стаття, написана більше двадцяти років тому. Матеріал з нашою редакційною приміткою був надрукований, як годиться, за прізвиськом справжнього автора¹.

Історія ця, крім морально-етичного боку, повчальна ще й тим, що показує, як корисно іноді знати бібліографічні правила й дотримуватися їх. Зрештою, культура будь-якого видання дуже залежить від того, як оформлено текст, бібліографію, наскільки добре здійснено літературну редакцію і коректу. На жаль, цей бік видавничої справи часто випускається з уваги редакцій, що особливо було відчутно в українській поліграфії середини – другої половини 90-х років ХХ ст. Однак зайвим було б говорити, що зовнішнє оформлення видання і його науковий рівень – це проблеми взаємопов’язані. Адже добрий і сумлінний Автор, який пише статті високого наукового рівня, ніколи не подасть матеріал до збірника, укладачі котрого неретельно ставляться до зовнішнього вигляду книжки. З боку редакційної колегиї, добре оформлення статті – це не тільки повага

¹ Ханко В. Осередок мистецької освіти на Полтавщині // Україна в минулому. – К.; Львів, 1994. – Вип. VI. – С. 138.

до такого Автора, але й до самої себе. Через це наукове видання в сучасній Україні може бути високого рівня лише тоді, коли витримує конкуренцію таких фундаментальних збірників і річників, як “Записки Наукового Товариства ім. Шевченка”, “Вісник Львівського університету. Серія історична”, “Відкритий архів: Щорічник матеріалів та досліджень з історії модерної української культури”, “Соціум”, “Україна в Центральній-Східній Європі” та інші, не говорячи про польські, російські, західноєвропейські та північноамериканські видання.

У пропонуваній методичці зібрано й систематизовано найважливіші засади і вимоги щодо зовнішнього оформлення статей “Українського археографічного щорічника” та інших книжок, що вийшли в Інституті української археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського НАН України протягом останніх років. Не з усім тут можна, звичайно, погодитися або не все можна сприймати бездоганно розробленим, однак це є спроба уніфікувати зовнішнє оформлення книжки. Крім того, з розвитком видання окремі засади, задекларовані у цій методичці, можуть уточнюватися і змінюватися.

Я. Ф.

I. УНІФІКАЦІЯ ТЕКСТУ

Здебільшого – це скорочення, інтервали, вживання дефіса (-) і короткого тире (–), місце для нумерації приміток і т. д.

• *У заголовках статей слова “рік”, “роки”, “століття” і т. д. не скорочуються; заголовки подаються повністю, наприклад:*

ОПИС ЗАМКУ У БРОДАХ 1689 РОКУ

• *Скорочення “рік”, “роки”, “століття”, приклади:*

а) 1982 р.;

б) 1980-і рр.; 1980-х рр.;

в) 1980-і – 1990-і рр.; 1980-х – 1990-х рр.;

г) 80-і – 90-і роки ХХ ст.; 80-х – 90-х роках ХХ ст.;

д) кінець 1625 – початок 1626 рр.;

е) XVII–XVIII ст.;

є) кінець XVII – початок XVIII ст.; кінець XVII – перша половина XVIII ст. (скорочення на зразок: 1 пол. (1 половина; 1-й половині і т. д.) не вживаються);

ж) Гродський писар у 1572–1575 рр.;

з) Володислав IV (1633–1648);

е) III Універсал Центральної Ради (1917);

є) III Універсал Центральної Ради (листопад 1917 р.).

• *Вживання тире без пробілів:*

а) між роками і століттями, наприклад:

1917–1921 рр.; XVIII–XIX ст.;

б) між місяцями, наприклад:

листопад–грудень 1943 р.;

в) між аркушами і сторінками у примітках або у відсилках до літератури чи джерел у тексті, наприклад:

С. 5–9; Арк. 132–133; (с. 5–9); (арк. 132–133).

• *Вживання тире з пробілами:*

а) між століттями, коли хронологічні межі додатково уточнюються, наприклад:

у другій половині XVII – першій половині XVIII ст.; кінець XIX – початок ХХ ст.;

б) між місяцями, коли коло місяця стоїть число, наприклад:
7 листопада – грудень 1917 р.;

б) між роками, коли роки вживаються, як порядкові числівники, наприклад:

у 30-х – 50-х роках ХІХ ст.; 1730-і – 1760-і рр.

• *Інтервал у тексті статей:*

а) між ініціалами імені та прізвищем або між ініціалами імені, по батькові та прізвищем, наприклад:

В. Антонович, В. Б. Антонович;

б) інтервал між № і цифрою, наприклад:

№ 56;

в) відсилання у тексті статті до книжки (найпоширеніше в рецензіях) або до архівного джерела. У цьому випадку інтервал ставиться між крапкою і цифрою, а скорочення сторінки або архівного аркуша пишеться з малої літери, наприклад:

(с. 57), (арк. 132), (арк. 132зв.) або (132в.) і т. д.

В останніх двох випадках частинка “зворот” (“verte”) додається після номера аркуша без інтервалу (про це див. також с. 18).

д) з інтервалом подаються скорочення на зразок: “і т. д., і т. п.”, “у т. ч.”

е) записи великих грошових сум вживаються без інтервалу і розділових знаків між цифрами, наприклад:

заплатили податку 180000 злотих.

• *Вставка автором статті свого уточнення в цитату з джерела або літератури:*

Вставка робиться у круглих дужках, наприкінці фрази ставиться крапка. Криптоніми автора подаються курсивом з інтервалом між ініціалами, наприклад:

“По смерті его, малжонка и дети его, сынове, умели мене (кн. Б. Корецькому. – В. П.) послугами своїми учтиве”.

• *Вживання одного знака № для означення кількох номерів, наприклад:*
Фонди № 5, 19, 76; і т. д.

• *Місце для номера примітки в тексті:*

а) перед розділовим знаком (крапкою, комою та ін.), без інтервала, або, у разі відсутності розділового знака, впритул до коментованого слова, наприклад:

М. Русов був чільним діячем партії⁵.

М. Русов був чільним діячем партії⁵, яка утворилася на засадах [...];

М. Русов⁵ був чільним діячем партії;

б) після крапки в кінці скорочення “рік”, “століття” та ін., наприклад:

Історики звертаються до подій 1848 р.¹²

Історики звертаються до подій кінця 40-х років ХІХ ст.¹²

в) після трикрапки, наприклад:

М. Русов був чільним діячем партії...⁵

г) після знака оклика або знака питання, наприклад:

М. Русов був чільним діячем партії!⁵; М. Русов був чільним діячем партії?⁵

• *Вживання лапок і апострофа:*

а) у Щорічнику в цитатах вживаються звичайні фігурні лапки (над рядком), наприклад:

“Він запевняв короля у щирості намірів”;

б) звичайні фігурні лапки, що відкриваються під рядком, у тексті не вживаються, наприклад:

„Він запевняв короля у щирості намірів”;

в) випадки, коли в тексті автора поєднуються звичайні фігурні лапки і гострокінцеві, наприклад:

“«Просвіта» відіграла важливу роль в культурному житті”;

“Книжка називається «Історія держави і права»”;

в) звичайні прямі лапки у цитатах () не вживаються;

г) у тексті вживається фігурний апостроф (’), наприклад:

Іван Крип’якевич;

д) прямий апостроф () не вживається.

• *Назви місяців:*

Назви місяців у тексті статті бажано писати словами; як винятки – позначаються римськими числами (при цьому відстані між крапкою і числами відділяються пробілами), наприклад:

Лист від 12 березня 1670 р.

Запис луцької земської книги від 4. VI. 1586 р.

II. ПУБЛІКАЦІЯ ДЖЕРЕЛ, КОМЕНТУВАННЯ

Найбільша проблема оформлення публікацій джерел полягає у різновиді приміток. У публікаціях джерел або архівних пам'яток історіографії примітки діляться, переважно, на три категорії:

а) у передмові публікатора до документів.

Примітки подаються під рядком, з нумерацією арабськими числами, як у звичайній статті;

б) у текстологічному коментарі до джерела або пам'ятки історіографії, коли відзначаються помилки, правки та інші особливості рукописного або машинописного тексту.

Примітки подаються під рядком з нумерацією зірочкою (*). Якщо на сторінці більше трьох приміток, то четверта і наступні позначаються арабськими цифрами з зірочкою, наприклад: 4, 5*, 6* і т. д.*

в) у ситуативному коментарі, здійсненому публікатором.

Коментарі нумеруються арабськими цифрами і подаються прикінцевими примітками після публікованого джерела. Причому місце номера примітки коментаря у тексті джерела – над рядком верхнім регістром, а цього самого номера наприкінці публікації джерела – у рядку без верхнього регістру.

III. БІБЛЮГРАФІЯ

1. Загальні зауваження

- У бібліографічних посиланнях Щорічника не пишеться назва видавництва, за винятком особливих випадків.

- Якщо у бібліографічній примітці автор статті той самий, як у попередній, то тоді для кириличних українського та російського текстів замість прізвища автора вживається: *Його ж* (*їого ж*) (з малої літери, якщо це йде в переліку літератури після крапки з комою), *Її ж* (*її ж*). Для текстів латинкою: *Idem* (*idem*), *Eadem* (*eadem*).

- “Там само” вживається для означення того самого покликання кирилицею, що й попереднє (для латинки – “*Ibidem*”).

- Курсивом подаються тільки прізвище автора (або автори). Назва книжки, що є науковим збірником або збірником документів, прізвища упорядників збірників, членів редколегії, а також позиція “Там само” – усе це та ін. подається без курсива.

- У латиномовних виданнях скорочення назви сторінки пишеться тою мовою, якою здійснено це видання. Наприклад:

польською – S.; англійською – P.; німецькою – S.; латинською – P.; і т. д.

- Повний опис статті, монографії, збірника праць, збірника джерел та ін. подається в межах однієї статті лише один раз, наприклад:

Ostapchuk Victor. The Publication of Documents on the Crimean Khanate in the Topkapı Sarayı: New Sources for the History of the Black Sea Region: [Le Khanat de Crimée dans les Archives du Musée du Palais de Topkapı / Alexandre Bennigsen, Pertev Naili Boratav, Dilek Desaiwe, Chantal Lemerancier-Quelquejay. – Paris; The Hague, 1978. – 458 p.] // Harvard Ukrainian Studies. – 1982. – Vol. VI. – N 4. – P. 500–528.

Після цього, використовуючи цю статтю, подається її скорочена назва (або, в інших випадках, повна назва без уже написаних вихідних даних):

Ostapchuk Victor. The Publication of Documents on the Crimean Khanate in the Topkapı Sarayı... – P. 510.

• У бібліографічних примітках у авторів досліджень українською та російською мовами подається прізвище та переважно ініціали (наприклад: *Петровський М.* або *Петровський М. Н.*); у авторів латинкою подається прізвище та переважно повне ім'я (наприклад: *Frost Robert, Wójcik Zbigniew*).

• Якщо у збірнику джерел до редакційної колегії входять більше, ніж троє осіб, то пишуться перші три члени редколегії і після цього: "та ін."

• Якщо книжка має більше, ніж одне місто видання, то в переліку між цими містами ставиться крапка з комою, потім рік, а перед роком видання – кома, наприклад:

К.; Харків; Одеса, 1997.

• Скорочення міст у бібліографічному описі перед роком вживається лише у випадках:

Київ → К.; Москва → М.; Санкт-Петербург → СПб.; Ленінград → Л.

• Якщо у книжці більше, ніж три місця видання, то що кількість можна скорочувати за бажанням автора, наприклад:

Kaczmarczyk Janusz. Bohdan Chmielnicki. – Wrocław; Warszawa; Kraków etc., 1988. – 270 s.

2. Оформлення бібліографії здійснюється в основному на основі ГОСТу 7.1–84 з деякими поправками до цих правил

i) книжка одного автора:

Стороженко І. С. Богдан Хмельницький і воєнне мистецтво у Визвольній війні українського народу середини XVII століття. – Дніпропетровськ, 1996. – Кн. I: Воєнні дії 1648–1652 рр. – 320 с.

ii) багатотомне видання одного автора:

Грушевський М. Твори: У 50 т. – Львів, 2002. – Т. 1: Суспільно-політичні твори (1894–1907) / Ред. кол. П. Сохань, І. Гирич, О. Тодійчук. – 592 с.

Соловьев С. М. Сочинения: В 18 кн. – М., 1990. – Кн. V: История России с древнейших времен. – Т. 9–10 / Отв. ред. И. Д. Ковальченко, С. С. Дмитриев. – 720 с.

iii) повторне видання книжки:

Крип'якевич І. Богдан Хмельницький. – 2-е вид., випр. і доп. – Львів, 1990. – 408 с.

Оглоблин О. Українсько-московська угода 1654. – [3-є вид.] – К.; Львів, 2005. – 132 с.

iv) видання перекладів:

Боплан, Гійом Левассер де. Опис України / Пер. з франц. Я. І. Кравця, З. П. Борисюк; передм. Я. Д. Ісаєвича, В. А. Смолія; ред. кол. В. А. Смолій, Г. В. Боряк, Я. Р. Дашкевич та ін. – К., 1990. – 256 с.

Halecki Oskar. Od unii Florenckiej do unii Brzeskiej / Przełoż. Anna Niklewicz Osu. – Rzym; Lublin, 1997. – Т. I. – 270 s.; Т. II. – 344 s.

Качмарчик Я. Гетьман Богдан Хмельницький / Пер. з пол. І. Сварника. – Перемишль; Львів, 1996. – 328 с.

**v) книжка одного і того самого автора,
що має дві назви:**

Петровський М. Н. Визвольна війна українського народу проти гніту шляхетської Польщі і приєднання України до Росії (1648–1654 рр.) [= Нариси з історії України. – Вип. 4]. – К., 1940. – С. 174.

Або:

Петровський М. Н. Нариси з історії України. – К., 1940. – Вип. 4: Визвольна війна українського народу проти гніту шляхетської Польщі і приєднання України до Росії (1648–1654 рр.). – С. 174.

**vi) збірники джерел і статей,
що мають дві назви:**

Oświęcim Stanisław. Stanisława Oświęcima Dyaryusz 1643–1651 [= Scriptorum rerum polonicarum. – Vol. XIX] / Wyd. W. Czermak. – Kraków, 1907. – S. 379.

Kronika mieszczanina krakowskiego z lat 1575–1695 [= Biblioteka Krakowska. – № 70] / Wyd. Henryk Barycz. – Kraków, 1930. – S. 15.

Гарасимчук В. Матеріали до історії козаччини XVII віку; Василь Гарасимчук: Життя і творчість (1880–1944) [= Львівські історичні праці. Джерела. – Вип. 1] / Ред. кол. Я. Дашкевич, М. Капраль, І. Скочиляс та ін. – Львів, 1994. – 122+154 с.

Або:

Scriptores rerum polonicarum. – Kraków, 1907. – Vol. XIX: Stanisława Oswieścima Dyaryusz 1643–1651 / Wyd. W. Czermak. – S. 379.

Biblioteka Krakowska. – Kraków, 1930. – № 70: Kronika mieszczanina krakowskiego z lat 1575–1695 / Wyd. Henryk Barycz. – S. 15.

Львівські історичні праці. Джерела. – Львів, 1994. – Вип. 1: Гарасимчук В. Матеріали до історії козащини XVII віку; Василь Гарасимчук: Життя і творчість (1880–1944) / Ред. кол. Я. Дашкевич, М. Капраль, І. Скочиляс та ін. – 122+154 с.

vii) хроніки, літописи, щоденники та інші джерела, друковані у серійних виданнях:

Універсали українських гетьманів від Івана Виговського до Івана Самойловича (1657–1687) / Упор. І. Бутич, В. Ринсевич, І. Тесленко; ред. кол. П. Сохань, Г. Боряк, В. Брехуненко та ін. – К.; Львів, 2004. – 1088 с. – (Універсали українських гетьманів: Матеріали до українського дипломатарію. – Серія I).

viii) збірники джерел:

Документи Богдана Хмельницького / Упор. І. Крип'якевич, І. Бутич. – К., 1961. – 740 с.

Листи Михайла Грушевського до Кирила Студинського (1894–1932 рр.) / Упор. Г. Сварник. – Львів; Нью-Йорк, 1998. – 268 с.

ix) багатотомні видання джерел:

Воссоединение Украины с Россией: В 3 т. – М., 1954. – Т. III: 1651–1654 годы. – Док. 33. – С. 77.

Архив Юго-Западной России. – К., 1859. – Ч. I. – Т. 1: Акты, относящиеся к истории православных церквей Юго-Западной России. – С. 97.

x) наукові збірники:

Переяславська рада 1654 року: (Історіографія та дослідження) / Ред. кол. П. Сохань, Я. Дашкевич, І. Гирич та ін. – К., 2003. – XX, 892 с.

До джерел: Зб. наук. пр. на пошану Олега Купчинського з нагоди його 70-річчя / Ред. кол. І. Гирич, Я. Грицак, М. Крикун та ін. – К.; Львів, 2004. – Т. I. – 850 с.; Т. II. – 656 с.

xi) матеріали, тези конференцій:

Духовні витоки Поділля: Творчі історії краю: Матер. міжнар. наук.-практ. конфер.: (Кам'янець-Подільський, 9–11 вересня 1994 р.). – Хмельницький, 1994. – Част. I. – 432 с.

Українська археографія: Сучасний стан та перспективи розвитку: Тези доп. республ. наради, грудень 1988 р. – К., 1988. – 252 с.

xii) статті з багатотомного видання або в науковому збірнику:

Костомаров Н. И. Богдан Хмельницький данник Оттоманской Порты // *Костомаров Н. И.* Собр. соч. – СПб., 1905. – Кн. V. – Т. XIV. – С. 605–613.

Драгоманов М. П. Література російська, великоруська, українська і галицька // *Драгоманов М. П.* Літературно-публіцистичні праці: У 2 т. – К., 1970. – Т. I / Ред. кол. О. І. Дей, О. Є. Засенко, О. Я. Лисенко. – С. 80–220.

Крип'якевич Р. Михайло Грушевський та Іван Крип'якевич: (За матеріалами неопублікованого листування й мемуарів) // Україна: Культурна спадщина, національна свідомість, державність / Ред. кол. Я. Ісаєвич, В. Горинь, Л. Крушельницька та ін. – Львів, 2001. – Вип. 8: Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві. – 960 с.

Панченко К. А. Россия и Антиохийский патриархат: начало диалога (конец XVI – первая половина XVII веков) // Россия и христианский Восток / Ред. кол. С. Н. Кистерев, Д. Н. Рамазанова, Б. Л. Фонкич и др. – М., 2004. – Вып. II–III. – С. 203–221.

xiii) статті в газетах:

Темник С. Загроженої коштовності нашої історії // Поступ. – Львів, 2005. – № 74 (1683). – 6 квітня. – С. 10.

Кравченко В. Як важливо бути серйозним // Дзеркало тижня. – 2005. – № 19 (547). – 21 травня. – С. 5.

xiv) статті в журналах:

Пастернак Я. Мої зустрічі зі старовиною // Український історик. – Нью-Йорк; Торонто; Мюнхен, 1978. – № 1–3 (57–59). – С. 63–75.

Апанович О. М. Воєнне мистецтво Богдана Хмельницького та його сподвижників // Український історичний журнал. – 1995. – № 4 (403). – С. 33–45.

xv) статті в енциклопедіях, словниках:

М. П. Авраменко Василь // Енциклопедія українознавства: Перевид в Україні. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 15.

Носалевич Олександр Модестович // Митці України: Енциклопедичний довідник / За ред. А. В. Кудрицького. – К., 1992. – С. 426–427.

xvi) монографії, видані на правах рукопису:

Крутницький Б. Історіознавчі проблеми історії України: 36. ст. На правах рукопису. – Мюнхен, 1959. – С. 35.

xvii) автореферати дисертацій:

Пришляк В. В. Міжрегіональна торгівля в Україні (кінець XVII – 60-ті рр. XVIII ст.). Автореф. дис. ... канд. іст. н. – Львів, 1996. – 24 с.

xviii) дисертації:

Дубик М. Г. Архівна справа в окупованій Україні (1941–1944 рр.): Дис. ... канд. іст. н. / Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського НАН України. – К., 1997. – Арк. 19.

Pernal Andrew. The Polish Commonwealth and Ukraine: The Diplomatic Relations 1648–1659 / The University of Ottawa. – Ottawa: PhD, 1977. – 592 p.

xix) довідкова література, бібліографічні покажчики:

Науковий часопис українознавства “Україна” (1907–1932): Покажчик змісту / Упор. Р. Майборода, В. Врублевський. – К., 1993. – 142 с. – (Науково-довідкові видання з історії України. – Вип. 22).

Іван Лукич Бутич: До 80-річчя від дня народження та 50-ї річниці наукової діяльності: Біобібліографія / Упор. М. Лозинська; авт. вступ. ст. П. Сохань. – К., 1999. – 60 с. – (Науково-довідкові видання з історії України. – Вип. 50).

Путівник по фондах відділу рукописів Інституту літератури / Підгот. В. А. Бурбела, Г. М. Бурлака, С. А. Гальченко та ін.; відп. ред. С. А. Гальченко, М. Г. Жулинський. – К., 1999. – 864 с.

IV. АРХІВНІ ПОСИЛАННЯ

• Незалежно від того, чи архів має усталену абрєвіатуру, вживану в скороченнях (наприклад, ЦДАВО України, AGAD та ін.), посилання, яке згадується в публікації Щорічника вперше, розписується повністю. При цьому у дужках зазначається абрєвіатура, яку автор використовує у дальших примітках, наприклад:

Центральний державний архів вищих органів влади та управління України (далі – ЦДАВО України); Archiwum Głównе Akt Dawnych (далі – AGAD), або, у випадку українського перекладу, – Головний архів давніх актів (далі – ГАДА); Російський державний архів давніх актів (далі – РДАДА), або – Російський державний архів давніх актів (далі – РДАДА); Центральный державный исторический архив Украины в Киеве (далі – ЦДІАК); Центральный державный исторический архив Украины у Львові (далі – ЦДІАЛ); і т. д.

Те саме стосується скорочення авторами фондів, наприклад:

Archiwum Głównе Akt Dawnych (далі – AGAD). – Archiwum Radziwiłłowskie (далі – AR). – Dz. II. – Ks. 21. – Fol. 71.

(AGAD. – AR. – Dz. II. – Ks. 21. – Fol. 71).

Або:

Archiwum Głównе Akt Dawnych (далі – AGAD). – Metryka Koronna (далі – МК). – Dz. XVIII. – Sygn. 11. – Fol. 119; і т. д.

(AGAD. – МК. – Dz. XVIII. – Sygn. 11. – Fol. 119).

• Оскільки у 1984 р. і в наступних роках не було вироблено загальноприйнятого ГОСТу для опису архівних приміток, то різні видання подають їх неоднаково. Наприклад, у “Записках Наукового Товариства ім. Шевченка” виробилася традиція передавати архівні посилання через кому, наприклад:

ЦДІАК, ф. 25, оп. 1, спр. 1, арк. 15.

У Щорічнику практикується стандарт, наближений до оформлення бібліографії, себто через крапку і тире, наприклад:

ЦДІАК. – Ф. 25. – Оп. 1. – Спр. 1. – Арк. 15.

- Випадок, коли автор подає назву фонду і назву справи:

ЦДІАК. – Ф. 229: Архів Коша Нової Запорозької Січі (1713–1777). – Оп. 1. – Спр. 97: Справа про прикордонні стосунки з Кримом і очаківським пашею після комісії 1760 р. – Арк. 152.

- Частинка “зворот” (зв.) аркуша – “verte” (v.) – пишеться без інтервалу після номера аркуша:

ЦДІАК. – Ф. 169. – Оп. 6. – Спр. 4. – Арк. 4зв.–6.

- У польських та інших європейських архівах аркуші позначаються словом “folium”:

AGAD. – Archiwum Skarbu Koronnego. – Dz. II: Rachunki sejmowe. – Sygn. 45. – Fol. 227–227v.

ДЛЯ НОТАТОК

Підписано до друку 9.09.2005. Формат 60x90/16.
Обл.-вид. арк. 1,0. Ум. друк. арк. 1,0.
Наклад 300. Зам. 986

Поліграфічна дільниця Інституту української археографії
та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України
01001, м. Київ, вул. Трьохсвятительська, 4